

VIÊM GAN MẠN TÍNH

PGS TS Nguyễn Thị Vân Hồng

Viêm gan mạn tính

Đại cương

- Viêm gan mạn tính là bệnh phổ biến do nhiều nguyên nhân gây ra
- Định nghĩa: Viêm gan mạn tính là bệnh gan có tổn thương hoại tử và viêm có hay không kèm theo xơ hóa diễn ra trong thời gian 6 tháng

Viêm gan mạn tính

Giải phẫu bệnh:

Đại thể:

- Gan to hay teo nhỏ hơn bình thường
- Màu sắc gan loang lổ
- Mặt gan mất tính chất nhẵn bóng, có nhiều sẹo lõm, có fibrin trên bề mặt đôi khi xuất hiện các nodule trên bề mặt

Viêm gan mạn tính – Mô bệnh học

Vi thể:

- **Xâm nhập viêm chủ yếu là tế bào đơn nhân: lympho, Plasmocyt. Tập trung ở khoảng cửa và quanh khoảng cửa. Có thể gặp tổn thương dạng nang lympho**
- **Tế bào gan thoái hóa và hoại tử:**
Hoại tử khoảng cửa và quanh khoảng cửa.
Hoại tử tiểu thùy và tĩnh mạch trung tâm tiểu thùy
nhều kiểu: mối gặm, cầu nối, hoại tử khối.
(Cầu nối: nối giữa khoảng cửa và tĩnh mạch TTTT - bridging necrosis), (Piece meal necrosis)
- **Xơ hóa: bắt đầu ở khoảng cửa và quanh khoảng cửa, nặng hơn vào trung tâm tiểu thùy (bridging fibrosis)**

Viêm gan mạn tính

Vi thể:

Bảng điểm metavir

- **A mức độ hoại tử : A0 - A3**
- **F mức độ xơ hóa: F0 - F4**

Viêm gan mạn tính

Vi thể:

Bảng điểm Knodell: 0 - 22:

- Hoại tử quanh khoảng cửa (hoại tử mỗi gặm và cầu nối: 0 - 10
- Hoại tử tiêu thụ (hoại tử khối): 0 - 4
- Thâm nhập viêm: 0 - 4
- Xơ hóa: 0 - 4
- Tổng điểm 22 :điểm viêm 18, điểm xơ 4:

Điểm viêm: 18	
viêm tối thiểu 1 - 3	Viêm nhẹ: 4-8
Viêm trung bình: 9 - 12	Viêm nặng: 13 - 18
Điểm xơ: 4	Chia 4 mức độ Fo - F4

Viêm gan mạn tính

Các phương pháp chẩn đoán tổn thương gan mạn tính:

Mô bệnh học: theo thang điểm Metavir, Knodell

Fibroscan: Tính điểm xơ F0- F4

Fibrotest: Tính điểm viêm: A0 – A3

Tính điểm xơ: F0- F4

BioPredictive - FibroTest et ActiTest

FibroTest/ActiTest Ref #54682

Paramètres du test

Etat civil

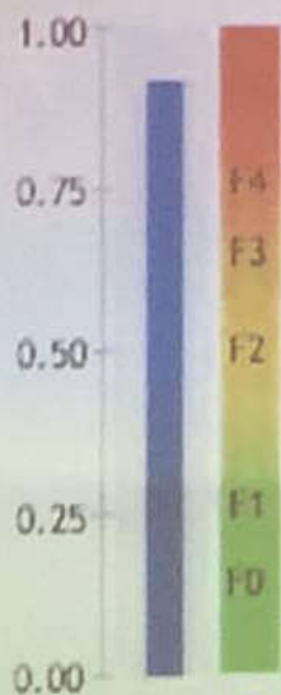
Sexe	Masculin
Date de naissance	03/12/1940

Analyse

Date du prélèvement	25/10/2004
Alpha2 Macroglobuline (g/l)	4.34
Haptoglobine (g/l)	0.2
Apolipoprotéine A1 (g/l)	1.43
Bilirubin (μ Mol/l)	15.03
Gamma GT (IU/l)	60
ALT (IU/l)	92

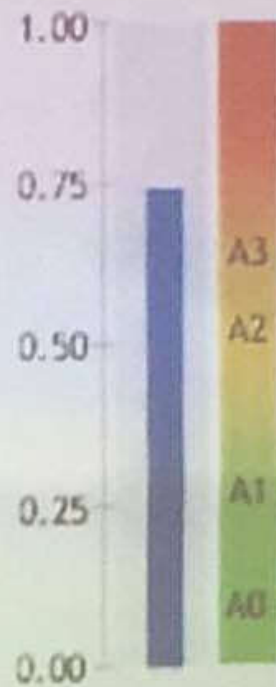

FibroTest

**Score : 0.92
(F4)**

ActiTest

**Score : 0.75
(A3)**

* Lire les précautions d'usage en page suivante.

Viêm gan mạn tính – Nguyên nhân

- Viêm gan Virus B, C, D
- Viêm gan do rượu
- Viêm gan do thuốc
- Bệnh tự miễn
- Ứ mật kéo dài: sỏi mật, tắc mật
- Rối loạn chuyển hóa: sắt, đồng, Porphyrin
- Thiếu hụt men: α 1antitrypsin
- Suy dinh dưỡng

Viêm gan mạn tính

LÂM SÀNG:

- Mệt mỏi chán ăn, đầy tức bụng, rối loạn tiêu hóa: phân lỏng
- đau hạ sườn P, cảm giác tức nặng
- Vàng mắt, vàng da, nước tiểu vàng
- Sốt các mức độ nhẹ nặng từng đợt 5-7 ngày
- Phù chân, có thể có tràn dịch các màng số lượng thay đổi
- Gan to, lách to

Viêm gan mạn tính

LÂM SÀNG:

- Dấu hiệu ngoài gan:

Da niêm mạc: mề đay, viêm nút quanh động mạch, viêm da cơ,

Cơ xương khớp: đau khớp, viêm khớp, lupus

Nội tiết: tiểu đường, viêm tuyến giáp tự miễn

Tim mạch: tăng huyết áp, phì đại cơ tim, bệnh màng ngoài tim

Thận: suy thận, hội chứng thận hư, viêm cầu thận

Viêm gan mạn tính

CẬN LÂM SÀNG:

- Chức năng gan rối loạn, hội chứng viêm, hủy hoại tế bào gan và suy tế bào gan
- CTM: thiếu máu, BC, TC giảm
- Hội chứng viêm: máu lắng tăng, Gamma Globulin tăng
- Hủy hoại tế bào gan: GOT, GPT, GGT, LDH tăng
- Chức năng gan rối loạn tùy tình trạng bệnh
ứ mật: bilirubin tăng, phosphatase kiềm tăng
Protid máu giảm, Albumin giảm
Prothrombin giảm

Viêm gan mạn tính

CẬN LÂM SÀNG:

- Siêu âm gan: không thấy khối choán chỗ
Nhu mô gan không đồng nhất, không giãn
đường mật
- Soi ổ bụng, phẫu thuật (tình cờ).
Gan loang lổ màu sắc, Fibrin lắng đọng trên
bề mặt, sẹo lõm, nodule to
- Sinh thiết gan: xác định mức độ tổn thương tế
bào, kiểu hoại tử
Tăng sinh xơ, kiểu xơ hóa mức độ xơ

Viêm gan mạn tính

CẬN LÂM SÀNG:

- XÉT NGHIỆM XÁC ĐỊNH NGUYÊN NHÂN VIÊM GAN mạn tính:
- Viêm gan B: HBsAg, HBeAg, HBVDNA,
Anti HBs AntiHBe, IgM, IgG HBc
- Viêm gan C: Anti HCV, HCVRNA
- Viêm gan A: IgM HAV
- Viêm gan D: Anti HDV (IgM, IgG)
- Viêm gan tự miễn:
KTKN, KTKDNA, KT kháng cơ trơn
KT kháng LKM 1-2
KT kháng ti lập thể
HLA-B8, HLA-DR3, HLA-DR4

Viêm gan mạn tính

Thể lâm sàng:

- 1 Thể không có vàng da
- 2 Thể vàng da
- 3 Thể vàng da kéo dài và tái phát
- 4 Thể có biểu hiện ngoài gan: TDMP, TDMT, viêm đa rễ và dây TK, thiếu máu, tan máu...
- 5 Thể viêm gan kịch phát
- 6 Viêm gan ở trẻ em
- 7 Viêm gan ở phụ nữ mang thai
- 8 Viêm gan ở trẻ sơ sinh
- 9 Viêm gan ở đối tượng suy giảm miễn dịch

Viêm gan mạn tính

ĐIỀU TRỊ

- Chế độ ăn và nghỉ ngơi
- Ăn thức ăn mềm, nhiều calor, hoa quả tươi, đường đơn
- Không mỡ
- Không rượu , thuốc lá
- Hạn chế các thuốc có hại với gan
- Thuốc hỗ trợ tế bào gan hạn chế phá hủy tế bào gan
- Legalon (sylimarin), Fortec, RB 25 (Biphenyl dimethyl dicarboxylase)
- Thuốc giúp chuyển hóa mật và tăng đào thải mật: Chophyton, acid mật, muối mật, sorbitol
- Vitamin và các acidamin cần thiết

Viêm gan mạn tính

TIẾN TRIỂN

- phụ thuộc vào nguyên nhân
- Tiến triển kéo dài, có nguy cơ xơ gan và ung thư tế bào gan

Các nhóm virus gây viêm gan

- Các đặc điểm chính của 4 nhóm virus viêm gan

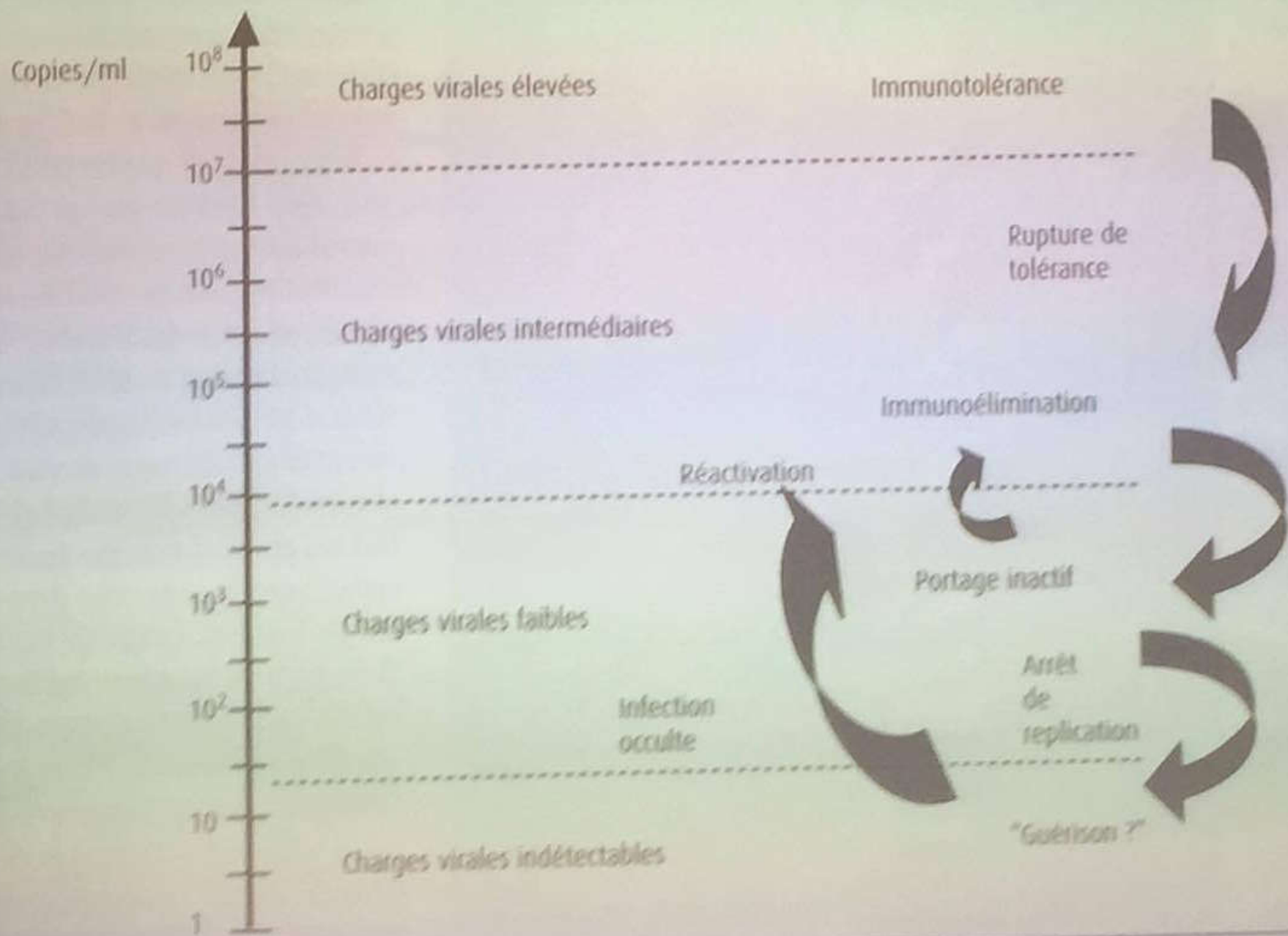
	Virus A	Virus B	Virus C	Virus D
Họ	Picornavirus	Hepadnavirus	Flavivirus	Viroide
Kích thước	27	50	55	28
Vỏ	không có	có	có	có
Acid nhân	RNA	DNA	RNA	RNA
Số Nucleotides	7500	3200	9400	1700
đời sống virus	Ngắn	bền	bền	ngắn
VR trong phân	+	-	-?	-
VR trong dịch tiết	-	+	-?	+

Viêm gan B mạn tính

- HBsAg
- Anti HBs
- Anti HBc
  - IgM
  - IgG
- HBeAg : (-) có ý nghĩa
  - Virus hoang dại
  - Virus đột biến Pré Core
  - Lui bệnh
- Anti HBe

Mục đích điều trị viêm gan B mạn tính

1. Ngăn chặn tiến triển đến xơ gan và ung thư gan

2. Ức chế virus nhân lên

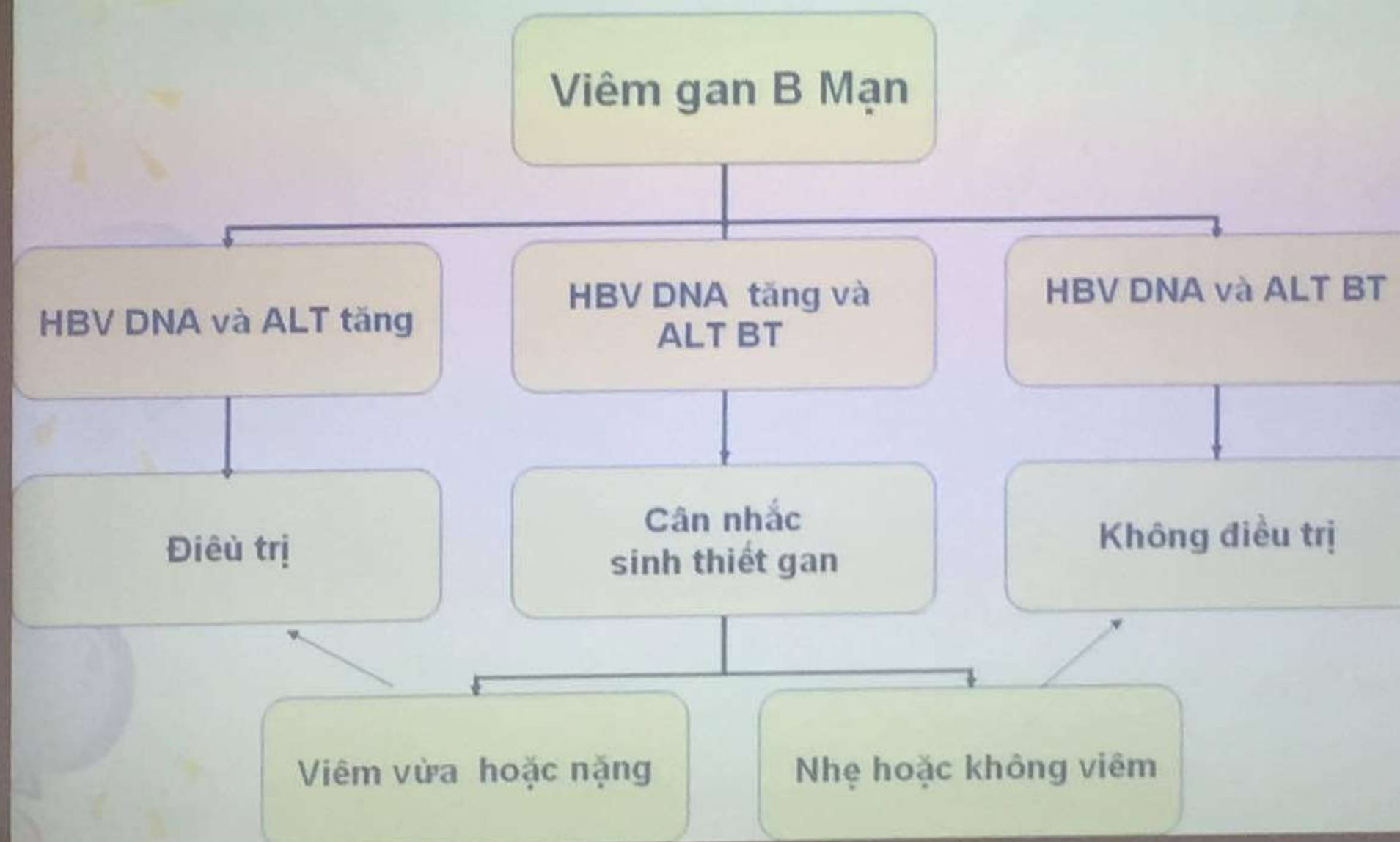
Giảm nồng độ virus: âm tính

Chuyển đảo huyết thanh: HBeAg và chuyển đảo HBsAg

3. Mô học: cải thiện

4. Sinh hóa: ALT bình thường

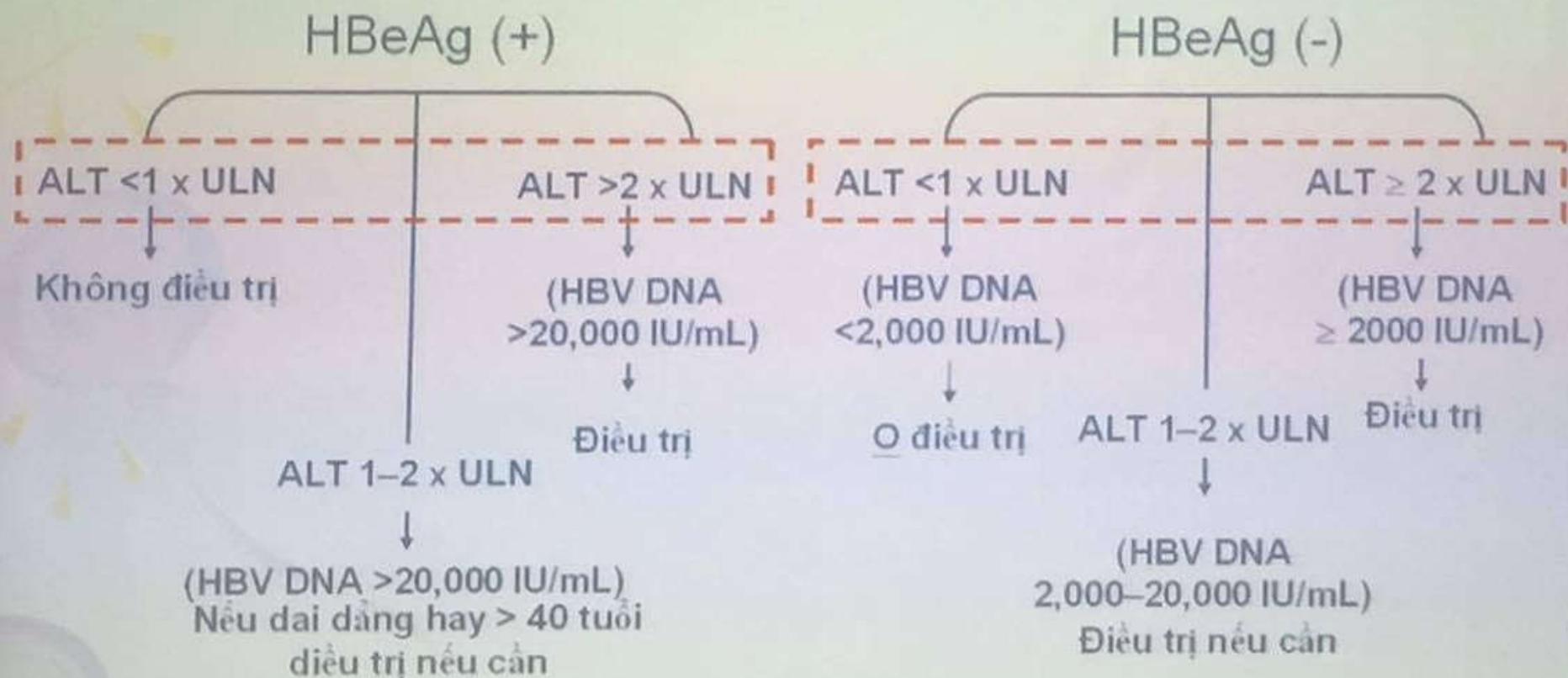
Chỉ định điều trị viêm gan virus B mạn tính

AASLD 2010 Guidelines

theo dõi và điều trị viêm gan B mạn tính

Khi nào bắt đầu điều trị

Điều trị có thể trì hoãn:

- Bệnh nhân trẻ ở giai đoạn dung nạp MD
- Bệnh nhân mà được xác định ở giai đoạn người mang virus không hoạt động

Bệnh nhân điều trị cần nhắc tới :

- Bệnh nhân $> 40T$, còn ở giai đoạn dung nạp MD
- BN có nồng độ HBV – DNA và ALT dao động thất thường
- Có tiền sử gia đình nặng như K gan

Bệnh nhân có chỉ định điều trị ngay

- Suy gan cấp
- Tổn thương viêm gan mạn giai đoạn hoạt động
- Xơ gan mất bù HBV – DNA phát hiện được
- Xơ gan bằng chứng trên xét nghiệm và mô bệnh học viêm xơ có HBV DNA $> 10^4$ copy

CÁC THUỐC ĐIỀU TRỊ

Thuốc uống nucleoside và thuốc tiêm

Thuốc tiêm: interferon alfa và peg interferon alfa, thymosin

1 Thuốc tiêm (interferon alfa và peg interferon)

- Interferon alfa 2a, 2b
- Peg- interferon alfa 2a, 2b

Ưu điểm

- Genotype: A, B
- Có thời gian dừng thuốc
- Không gây kháng thuốc

Nhược điểm

- Chi phí cao, tác dụng phụ

CÁC THUỐC ĐIỀU TRỊ

2 Thuốc uống

Ức chế nhân lên của virus

- **Lamivudine**
- **Adefovir dipivoxil**
- **Telbivudine**
- **Entercavir**
- **Tenofovir**
- **Truvada**

Ưu điểm: dễ dùng, chi phí thấp

Nhược điểm: kháng thuốc cao, thời gian khó xác định

Liều điều trị

- Interferon standar: 5-10mu/ 3 lần / tuần
- Peg interferon α 2a: 135-180 μ g/ tuần
- Peg Interferon α 2b: 50- 80 μ g/tuần
- Entercavir 0,5 mg /ngày
- ADV 10 mg / ngày
- Telbivudin LDT: 600 mg /ngày
- LAM 100 mg / ngày
- Tenofovir 300mg/ ngày
- Thymosin α 1,6 mg / 2 lần/ tuần
- Liều điều trị còn phải thay đổi tùy theo từng bệnh nhân, bệnh lý kèm theo, tùy vào đáp ứng, hay không có đáp ứng